

Al. S.

Gesti=ma rahwa

~~745~~

K a l e n d e r,

ehf

Läht=Ramat

1847

aasta peale, pärrast meie

Jesanda Jesusse Kristusse
sündimist.

Sel aastal on 365 päeva.

Talliñas,
trükkitud Lindworsi kirjadega.

Märkide selletaminne.

- Noor = fu.
 3 Esminenne werend.
 2 Tais = fu.
 C Wiimne werend.

p. pärrast.
 p. l. pärrast lõunat.
 e. l. enne lõunat.
 P. Pühha.

Jõulo ja Wastla päwa wahhel on 6 nädä
 dalat.

Der Druck dieses Kalenders, dessen Vertrieb nur in
 den Ostsee-Provinzen erlaubt ist, wird unter der Bedin-
 gung gestattet, daß die gesetzliche Anzahl Exemplare der
 Censur-Comität übergeben werde.

Dorpat, den 16. Septbr. 1846.

(L. S.)

Censor S a h m e n.

Sündinud asjade aiaarw.

Tomisest tännini	5796	aast.
Kristusse sündimisest tännini.	1847	—
Et Tallinna ülesehitati . . .	628	—
Et ramatud hakkati trükkima	407	—
Pärrast Lutterusse diige usso ülleswõtmist	330	—
Pärrast wanna katko	190	—
Pärr. sedda, kui Toompä pölland	163	—
Pärrast sure nälja hakkatust .	152	—
Et Peterpurri liina ehitama hakkati	144	—
Et meie Ma Wenne-rigi wal- litsusse alla sai	137	—
Et suurtkoli Tartus asutatati	45	—
Et ufi rõugid hakkati pannema	44	—
Et Prantsus Wenne-maale tulli ja Moskwa liina ärrapõlletas	35	—
Et Eesti-maal priust kulutati	30	—
Et Riia-maal priust kulutati	27	—
Et meie Keisri Herra Nikolai wallitsemas on	22	—

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Kestnäd.	Nääri P. Nita Jummal!	
2 Neljasp.	Abel, Set	
3 Rede.	Enof	Kange
4 Laupääd.	Metusalem	

Jesús pöggeneb Egiptusse male. Matt. 2, 13.

5 Pühhap.	P. p. Neäri.	 2, 23 e. l.
6 Esmasp.	3 Kunn. Pühha.	
7 Teisip.	Julianus	Külm ja
8 Kestnäd.	Erart	
9 Neljasp.	Peatus	pohja tuled,
10 Rede.	Paawli pääw.	 5, 56 p. l.
11 Laupääd.	Ewraim	

Jesús 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

12 Pühhap.	1 P. p. 3. K. P.	Selge
13 Esmasp.	Hilarius	
14 Teisip.	Robert	selle järrel
15 Kestnäd.	Tiril	lund ja
16 Neljasp.	Kisbert	uddused il:
17 Rede.	Tönnisse pääw.	mad; siis
18 Laupääd.	Alfel	

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

19 Pühhap.	9. P. e. Kr. üll. P.	 10, 7 e. l.
20 Esmasp.	Waab. Seb.	
21 Teisip.	Neto	jälle kange
22 Kestnäd.	Madlena	külm.
23 Neljasp.	Potta	Selge
24 Rede.	Timoteus	taewas,
25 Laupääd.	Paawli ümberp.	pohja tuled,

Külwi: mehhest. Luf. 8, 4.

26 Pühhap.	8. P. e. Kr. üll. P.	wägga
27 Esmasp.	Krisostomus	 3, 17 p. l.
28 Teisip.	Karel	
29 Kestnäd.	Samuel	külmad ödd.
30 Neljasp.	Udelgund	Ku lõppul
31 Rede.	An	fulla.

12nemal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi
pärast kello 8, ja lähheb loja pole tundi pärast
kello 3. Pääw on pikk 7 tundi, ja ö 17 tundi.

1 Laupääw. | Prigitta | Lummeja

Wimmedast tee äres. Luk. 18, 31.

2 Pühhap.	Paasto P. Küünla pääw.	
3 Esmasp.	Hanna	 1, 4 p. l.
4 Teisip.	Wastla pääw.	
5 Keßnäd.	Tuhka pääw.	wihmasad,
6 Neljasp.	Tora	do kange
7 Rede.	Rikard	tultega,
8 Laupääw.	Salomon	külm

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

9 Pühhap.	1 P. Paastus.	lähhab kan
10 Esmasp.	Kolastika	 5, 37 e. l.
11 Teisip.	Elwina	
12 Keßnäd.	Palwe pääw.	gemaks,
13 Neljasp.	Penigna	fui fu
14 Rede.	Walentin	
15 Laupääw.	Waustina	lõppul

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

16 Pühhap.	2 P. Paastus.	pohja tuled
17 Esmasp.	Konstantia	
18 Teisip.	Konfordia	 4, 47 e. l.
19 Keßnäd.	Sim. Ap.	
20 Neljasp.	Eigarius	
21 Rede.	Jesaias	tousewad,
22 Laupääw.	Peetri pääw.	pehmed ja

Kristus aiab furratid wälja. Luk. 11, 14.

23 Pühhap.	3 P. Paastus.	head ilmad.
24 Esmasp.	Maddise pääw.	Död küs
25 Teisip.	Wiktor	mad ja
26 Keßnäd.	Leander	 6, 17 e. l.
27 Neljasp.	Nestor	
28 Rede.	Iustus	tuisud.

16nemal selle fu päwal tõuseb päike kelle 7, lähheb loja kello 5. Pääw on 10, õ 14 tundi pikk.

1 Laupääd.	Albinus	Selge
5000 mehhe söötmissfest. Joan. 6, 1.		
2 Pühhap.	4 P. Paastus.	taewas ja
3 Esmasp.	Kunikunde	
4 Teisip.	Adrian	 10,49 p.l.
5 Keßnäd.	Angelus	
6 Neljasp.	Kotwrid	
7 Rede.	Perpetua	film.
8 Laupääd.	Siprian	

Jesüs kiwwidega wißfatud. Joan. 8, 46.		
9 Pühhap.	5 P. Paastus.	Põri pääd.
10 Esmasp.	Mikeus	Lumme.
11 Teisip.	Konstantin	 7,19 e. l.
12 Keßnäd.	Krefor	
13 Neljasp.	Ernst	tuisud.
14 Rede.	Sakarias	
15 Laupääd.	Longinus	Õhto pole

Kristusse sisse söitmissfest. Matt. 21, 1.		
16 Pühhap.	6 P. Paastus.	ilm lähhab
17 Esmasp.	Eruta	selgemaks

18 Teisip.	Kabriel	ja fange
19 Keßnäd.	Josep	 10,55 p.l.
20 Neljasp.	Suur. Neljas p.	Ku
21 Rede.	Suur Rede.	warjuta
22 Laupääd.	Rawael	minne.

Kristusse üllestoumissfest. Mark. 16, 1.		
23 Pühhap.	Es sim. P.	
24 Esmasp.	Teine Pühha.	filmad ööd
25 Teisip.	Kolmas Pühha.	päwa.
26 Keßnäd.	Paast. Mar. p.	paistmisse
27 Neljasp.	Emanuel	
28 Rede.	Kustaw	 5,4 p. l.
29 Laupääd.	Kideon	
	Wilipina	ja hea

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19.		
30 Pühhap.	1. P. p. üll. P.	päwadega.
31 Esmasp.	Tetlaus	

ionemal selle fu päwal tõuseb päike kello 6, lähheb loja kello 6. Pääd on 12, ja õ 12 tundi pirk.

Aprillis.

Jürris ehk Mahla = fu.

1 Teisp.	Karjal. pääw.	Heitlikud,
2 Keßnäd.	Paulina	
3 Neljasp.	Werdinand	 8, 0 e. l.
4 Kede.	Ambrosius	
5 Laupääw.	Maksim	

Heast karjatsest. Joan. 10, 12.

6 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	uddused il-
7 Esmasp.	Aron	mad,
8 Teisp.	Liborius	
9 Keßnäd.	Bogislaus	
10 Neljasp.	Esekiel	 10, 47 e. l.
11 Kede.	Leo	
12 Laupääw.	Julius	wahhel

Ürritese aia pärrast. Joan. 16, 16.

13 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	päwa paiste
14 Esmasp.	Künni pääw.	ja külmad
15 Teisp.	Olimpia	ööd.
16 Keßnäd.	Karissius	
17 Neljasp.	Rudolw	
18 Kede.	Walerian	 3, 4 p. l.
19 Laupääw.	Simon	

Gel fuul on 30 päwa.

Kristusse ärraminneisest. Joan. 16, 5.

20 Pühhap.	4 P. p. üll. P.	Wihmased
21 Esmasp.	Adolarius	ilmad.
22 Teisp.	Kajus	Päwad
23 Keßnäd.	Jürris pääw.	lähhäwad
24 Neljasp.	Albert	
25 Kede.	Markuse pääw.	 0, 27 e. l.
26 Laupääw.	Esekiel	

Digest pallumisest. Joan. 16, 23.

27 Pühhap.	5 P. p. üll. P.	sojemaks.
28 Esmasp.	Witalis	Willud.
29 Teisp.	Reimund	
30 Keßnäd.	Erastus	

12nemal selle fu päwal tõuseb päike pole tundi pärrast kello 4, ning lähheb loja pool tundi pärrast kello 7. Pääw on pitk 15, ja ö 9 tundi.

1 Neljasp.	Suur + pääw.	Wolbri p.
2 Rede.	Sigismund	5, 2 p. l.
3 Laupääw.	+ Leidmine.	

Rõmujast Waimust. Joan. 15, 26.		
4 Pühhap.	6 P. p. üll. P.	Uddufed
5 Esmasp.	Kottard	ilmad.
6 Teisp.	Sufanna	
7 Keisnäd.	Ulrika	Wahhel
8 Neljasp.	Tanislauß	
9 Rede.	Niggulas	
10 Laupääw.	Kordian	3, 87 e. l.

Pühhap Waimust. Joan. 14, 23.		
11 Pühhap.	Nelli Pühhi.	pilwised,
12 Esmasp.	Teine P.	wahhel
13 Teisp.	Kolmas P.	
14 Keisnäd.	Kristjaan	pääwapaist.
15 Neljasp.	Sohwi	sed ilmad
16 Rede.	Krõdt	wihmasad:
17 Laupääw.	Anton	

Kristus ja Nikodemus. Joan. 3, 1.		
18 Pühhap.	3 aino Jumm. P.	4, 24 e. l.
19 Esmasp.	Wilip	
20 Teisp.	Ernestina	
21 Keisnäd.	Pontufine	dnga, ja
22 Neljasp.	Mili	soja ilma
23 Rede.	Tesiderius	järrele tor-
24 Laupääw.	Ester	

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19.		
25 Pühhap.	1 P. p. 3. a. J. P.	5, 45 e. l.
26 Esmasp.	Eduard	
27 Teisp.	Eudolp	
28 Keisnäd.	Willem	mid ja
29 Neljasp.	Mart	mürrißta
30 Rede.	Wifand	minne.
31 Laupääw.	Petronella	

8mal selle fu pääwal tõuseb päike pole tundi
pärast kello 3, ning lähheb loja pole tundi pär-
rast kello 8. Pääw on pikk 17, agga õ 7 tundi.

Surest õhto: sõma: aiast. Luf. 14, 16.

1 Pühhap.	2 P. p. 3. a. J. P.	 2, 31 e. l.
2 Esmasp.	Martellus	
3 Teisp.	Emma	
4 Keßnäd.	Tarius	Wahhel
5 Neljasp.	Poniwastus	selge,
6 Rede.	Artemius	wahhel
7 Laupääw.	Eufretsia	

Raddunud lambast. Luf. 15, 1.

8 Pühhap.	3 P. p. 3. a. J. P.	 9, 10 p. l.
9 Esmasp.	Pertram	
10 Teisp.	Pitkem pääw.	pilwene
11 Keßnäd.	Parnabas	
12 Neljasp.	Pasilides	taemas ja
13 Rede.	Tobias	soja pääwa:
14 Laupääw.	Walerius	

Olge armolißed. Luf. 6, 36.

15 Pühhap.	4 P. p. 3. a. J. P., Widi p.	
16 Esmasp.	Justina	 3, 1 p. l.

17 Teisp.	Nikander	dega on
18 Keßnäd.	Homerus	mürrista:
19 Neljasp.	Kerwasius	minne
20 Rede.	Wlorentin	odata.
21 Laupääw.	Rael	Heitlikud

Rohkest kallastagist. Luf. 5, 1.

22 Pühhap.	5 P. p. 3. a. J. P.	 10, 21 e. l.
23 Esmasp.	Vasilius	
24 Teisp.	Jani pääw.	wihmased
25 Keßnäd.	Webronia	ilmad.
26 Neljasp.	Jeremias	Selged
27 Rede.	Eadislaus	kuiwad
28 Laupääw.	Josua	pääwad.

Wariseride õigussest. Matt. 5, 20.

29 Pühhap.	6 P. p. 3. a. J. P., Peetri Pääw. p.	
30 Esmasp.	Eufina	 1, 16 p. l.

ionemal selle ku pääwal tõuseb päike 3 we:
rendit pärrast kello 2, ning lähheb loja üks we:
rend pärrast kello 9. Pääw on pitk 18 ning üks
pool tundi, agga õ pool fuet tundi.

1 Teisp.	Teobald	Taemas pilmetab, ja kanged
2 Keßnäd.	H. Mar. pääw.	
3 Neljasp.	Kornelius	
4 Rede.	Ulrik	
5 Laupääw.	Anselm	

4000 Mehhe söötmisest. Mark. 8, 1.

6 Pühhap.	7 P.p. 3. a. J. P.	mürrista
7 Esmasp.	Temetrius	
8 Teisp.	Kilian	 2, 31 p. l.
9 Keßnäd.	Kirillus	
10 Neljasp.	7 Wenda.	missed, selle järrele
11 Rede.	Eleonora	
12 Laupääw.	Hindrik	

Walle: prohwetidest. Matt. 7, 15.

13 Pühhap.	8 P.p. 3. a. J. P.	Marreta p. pallawad
14 Esmasp.	Ponawent	
15 Teisp.	Ap. jagg.	 11, 46 p. l.
16 Keßnäd.	August	
17 Neljasp.	Aleksius	ilmad.
18 Rede.	Rosina	
19 Laupääw.	Wriderika	

Üllekohtusest maia piddajast. Luk. 16, 1.

20 Pühhap.	9 P.p. 3. a. J. P.	Kännad
21 Esmasp.	Taniel	
22 Teisp.	Maria Magd.	 3, 38 p. l.
23 Keßnäd.	Oskar	
24 Neljasp.	Kristina	willised ja
25 Rede.	Jakobi pääw.	
26 Laupääw.	Anno	

Jerusalemma liina ärrarikmisest. Luk. 19, 41.

27 Pühhap.	10 P.p. 3. a. J. P.	fojad pä: wad.
28 Esmasp.	Pantalon	
29 Teisp.	Olowi pääw.	 2, 7 e. l.
30 Keßnäd.	Kermanus	
31 Neljasp.	Kristwrid	

12nemal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi
pärrast kello 3, ning lähheb loja pole tundi pä:
rast kello 8. Pääw on pitk 17, agga õ 7 tundi.

1 Rede.	Peetri wang.	Kange
2 Laupäaw.	Annibal	vallaw, se

Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.

3 Pühhap.	11 P.p.3.a.3.P.	peäle mür- ristamine ja wihma
4 Esmasp.	Tominius	
5 Teisp.	Oswald	
6 Keßnäd.	Eugenius	
7 Neljasp.	Edno	
8 Rede.	Kerhard	 6, 38 e. l.
9 Laupäaw.	Romanus	saddo.

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

10 Pühhap.	12 P.p.3.a.3.P.	Lauritse p.
11 Esmasp.	Hermann	Head
12 Teisp.	Klara	
13 Keßnäd.	Hildebert	leikusse
14 Neljasp.	Klementine	 7, 48 e. l.
15 Rede.	Ruffi Mar. p.	ilmad.
16 Laupäaw.	Isaak	

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

17 Pühhap.	13 P.p.3.a.3.P.	Selge tae
18 Esmasp.	Veno	

19 Teisp.	Sebald	was ja
20 Keßnäd.	Pernard	 10, 52 p. l.
21 Neljasp.	Rut	kange tuul.
22 Rede.	Willipert	
23 Laupäaw.	Sakeus	

Kümnest piddali = tõbbisest. Luf. 17, 11.

24 Pühhap.	14 P.p.3.a.3.P.	Pärtli p.
25 Esmasp.	Ludwik	Heitlikkud ilmad.
26 Teisp.	Treneus	
27 Keßnäd.	Kebhard	 5, 25 p. l.
28 Neljasp.	Augustinus	
29 Rede.	Joann. huff.	
30 Laupäaw.	Penjamin	Lähhab

Mammonast. Matt. 6, 24.

31 Pühhap. | 15 P.p.3.a.3.P. | sojemaks.

14nemal selle ku päwal tõuseb päike 3 werens
dit pärrast kello 4, ning lähheb loja werend pärr.
kello 7. Päaw on pite 14 ning üks pool, agga
8 pool kümme tundi.

September. Suggise ehk Mihkli = ku.

1 Esmasp.	Ekidius	Pilmene taewas
2 Teisp.	Eisa	
3 Keisnäd.	Reinard	
4 Neljasp.	Kai	 8, 59 p. l.
5 Rede.	Moses	
6 Laupäaw.	Magnus	

Maini: linna surrust. Luk. 7, 11.

7 Pühhap.	16 P.p.3.a.3.P.	ilm selletab selle järrel. Külmad
8 Esmasp.	Mar. sünd. p.	
9 Teisp.	Pruno	
10 Keisnäd.	Sostenes	 4, 4 p. l.
11 Neljasp.	Põri päaw.	
12 Rede.	Sirus	
13 Laupäaw.	Amatus	

Wee: többisest. Luk. 14, 1.

14 Pühhap.	17 P.p.3.a.3.P.	†üllendam.
15 Esmasp.	Nikodemus	uddused
16 Teisp.	Leontina	

Sel kuul on 30 päwa.

17 Keisnäd.	Josepina	ilmad ja
18 Neljasp.	Kotlob	
19 Rede.	Werner	 9, 14 e. l.
20 Laupäaw.	Wauia	

Suremast kääsust. Matt. 22, 34.

21 Pühhap.	18 P.p.3.a.3.P.	Matteuse p.
22 Esmasp.	Morits	fanged tor: mid.
23 Teisp.	Osea	
24 Keisnäd.	Joan. sam.	
25 Neljasp.	Kleowas	 10, 45 e. l.
26 Rede.	Harald	
27 Laupäaw.	Adolw	

Päwa warjutamine.

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1.

28 Pühhap.	19 P.p.3.a.3.P.	Uddused
29 Esmasp.	Mihkli päaw.	õdd.
30 Teisp.	Hironimus	

12nemal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, ning lähheb loja kello 6. Päaw on pikk 12, ning õ ka 12 tundi.

Oktober.

Wina = ehk Roja = ku.

1 Keskääd.	Wolmar	Märjad ja
2 Neljasp.	Woldemar	
3 Rede.	Jairus	
4 Laupäaw.	Prants	

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

5 Pühhap.	20 P.p.3.a.3.P.,	Leikusse P.
6 Esmasp.	Luisa	9, 19 e. l.
7 Teisp.	Malo	
8 Keskääd.	Tomasia	kulmad
9 Neljasp.	Tionisius	ilmad,
10 Rede.	Melkior	
11 Laupäaw.	Purkart	kulmad ööd.

Kuningamehhe poiaft. Joan. 4, 47.

12 Pühhap.	21 P.p.3.a.3.P.	1, 14 e. l.
13 Esmasp.	Teresia	
14 Teisp.	Kalikstus	Pilwene
15 Keskääd.	Heddo	taewas ja
16 Neljasp.	Kallus	
17 Rede.	Leonhard	
18 Laupäaw.	Lukasfe päaw.	11, 34 p. l.

Sel kuul on 31 päwa.

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

19 Pühhap.	22 P.p.3.a.3.P. (Lutter. õige usfo üll. P.)	kulmad
20 Esmasp.	Welfias	ilmad.
21 Teisp.	Ursel	
22 Keskääd.	Kordula	Uddused
23 Neljasp.	Sewerin	märjad
24 Rede.	Salome	ilmad.
25 Laupäaw.	Krispin	

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

26 Pühhap.	23 P.p.3.a.3.P.	Selge
27 Esmasp.	Rapitolin	4, 49 e. l.
28 Teisp.	Simon Judas	
29 Keskääd.	Engelhard	taewas ja
30 Neljasp.	Upsalon	kulm.
31 Rede.	Wolfgang	

16nemal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi
pärrast kello 7, ning lähheb loja pole tundi pärrast
kello 5. Päaw on pikk 9, õ 15 tundi.

1 Laupäaw. | Pühjade päaw. | Selge

Jairi Lütrest. Matt. 9, 18.

2 Pühhap. 24 P.p.3.a.J.P., Hingede p.

3 Esmasp. Kottlieb 7,54 p.l.

4 Teisip. Otto

5 Keßnäd. Plandina taewas ja

6 Neljasp. Kasper kange kül'm,

7 Rede. Paltasar selle järrele

8 Laupäaw. Klaudius

Hirmsast ärrakautamisse=tööst. Matt. 24, 15.

9 Pühhap. 25 P.p.3.a.J.P. sulla.

10 Esmasp. Mart. Lutter. 11,42 e.t.

11 Teisip. Martin Piisk.

12 Keßnäd. Jonas Pilwene

13 Neljasp. Arkadius

14 Rede. Pridrif taewas ja

15 Laupäaw. Leopold

Wiimsest kohtust. Matt. 25, 31.

16 Pühhap. | 26. P.p.3.a.J.P. | lumme

17 Esmasp. Alweus 6,0 p.l.

18 Teisip. Kelasius

19 Keßnäd. Liisbet saddo.

20 Neljasp. Amos

21 Rede. Maria ohw. Paljo lund.

22 Laupäaw. Sessilia

Rünnest neitsidest. Matt. 25, 1.

23 Pühhap. 27. P.p.3.a.J.P., Surnutte mällestusse Pühha.

24 Esmasp. Joßias

25 Teisip. Kadrina päaw. 10,9 p.l.

26 Keßnäd. Konrad

27 Neljasp. Jetta Kõlm

28 Rede. Künter lähhab

29 Laupäaw. Ewart kangemaks.

Kristusse sisse; sõitmisest. Matt. 21, 1.

30 Pühhap. | 1 Kr. tull.P., Andresse päaw.

9mal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi pärrast kello 8, ning lähheb loja pole tundi pärrast kello 3. Päaw on pikk 7, agga õ 17 tundi.

1 Esmasp.	Arend	Kange
2 Teisp.	Kandidus	külma
3 Keisnäd.	Lala	 5, 4 e. l.
4 Neljasp.	Parbo	
5 Kede.	Sabina	järrele
6 Laupäaw.	Niggola päaw.	pehmed

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

7 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	ilmad.
8 Esmasp.	Mar. sam.	
9 Teisp.	Zuhkum	 11, 46 p. l.
10 Keisnäd.	Lühhem päaw.	
11 Neljasp.	Eliso	Pilwene
12 Kede.	Otilia	
13 Laupäaw.	Lutsia	taewas ja

Joannes wangitornis. Matt. 11, 2.

14 Pühhap.	3 Kr. tull. P.	lumme
15 Esmasp.	Johanna	tuisf.
16 Teisp.	Albina	
17 Keisnäd.	Ignatius	 3, 26 p. l.

18 Neljasp.	Kristow	Selge
19 Kede.	Lot	
20 Laupäaw.	Uabram	taewas ja

Joannesse tunnistusfest. Joan. 1, 19.

21 Pühhap.	4 Kr. tull. P.	Toma päaw.
22 Esmasp.	Peata	külm.
23 Teisp.	Zagobert	
24 Keisnäd.	Adam. Ewa	Kange
25 Neljasp.	Joulo	 1, 4 p. l.
26 Kede.	Zeine Pühha.	
27 Laupäaw.	Kolmas Pühha.	

Immek's pannemisfest. Luf. 2, 33.

28 Pühhap.	P. p. Joulo.	Süta laste p.
29 Esmasp.	Noa	külm
30 Teisp.	Tawet	aasta
31 Keisnäd.	Silwester	lõppuni.

Ionemal selle ku päwal tõuseb päike werend pärrast kello 9, ja lähheb loja 3 werendit pärrast kello 2. Päaw on pitk 5 ja üks pool tundi, 8 ja üks pool tundi.

Aasta muutmissed.

Rewwade hakkab 9. Paasto-ku päwal, kello 7, 4 minuti e. l. Siis on päaw ja õ ühhe pitkused.

Sui hakkab 10mal Jani-ku päwal, kello 3, 49 minuti e. l. Siis on meil keigepitkem päaw.

Süggise hakkab 11mal Mihkli-ku päwal, kello 5, 53 minuti p. l. Siis on päaw ja õ ühhe pitkused.

Talwe hakkab 10mal Joulo-ku päwal, kello 11, 36 minuti e. l. Siis on meil keigelühhem päaw.

Päwa ja Ku warjutamissed.

Sel aastal warjutakse Päike kaks kord ja ku kaks kord; agga meie maal ei olle neist warjutamissest ennem nähha, kui üks Päwa warjutamine ja üks Ku warjutamine.

Esimesenne on meie maal nähtaw Ku-warjutamine 19. Paastoku päwal. Hakkatus on kello 10, 2 min. pärast lounat, ja lõppetus kesk õ aial.

Teine on meie maal näggematta Päwa warjutamine, 3 Jüri-ku päwal, kello 7. e. l.

Kolmas on meie maal näggematta Ku warjutamine 12 Mihkli-ku päwal, kello 4 p. l.

Neljäs on meie maal nähtaw Päwa warjutamine, 27. Mihkli-ku päwal. Hakkatus on kello 8, 36 min. e. l., ja lõppetus on kello 11, 16 min.

Kronopühha,

mis ue kirriko seadusse järrele ka Ma kirri kutes tulleswad piddada:

- 1) Jüriku 17mal päwal. Esesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, wenne rigi aujärje pärris pärria sündimisse päaw.
- 2) Jüriku 21mal päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna nimme päaw.
- 3) Janiku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja kõige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse päaw.
- 4) Heinaku 1sel päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna sündimise päaw.
- 5) Leikussoku 22mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja Lemma Abbikasa kronimisse päaw.
- 6) Leikussoku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärria, Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi nimme päaw.
- 7) Talweku 20mal päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsusse hakkatusse päaw.
- 8) Jõuloku 6mal päwal. Meie sure Keisri Herra Nikolai Pawlowitsi nimme päaw.

Needsimatsed Kronopühhad petakse nenda kui Paasto jutluse päwad.

Keisri Herra Suggoselts.

Nikolai I. Wenne: Rigi Ülemwallitseja ja Keiser, sünd. 25. Juulil 1796. — 51 aastat.
Aleksandra Weodorowna, Keisri Proua, sünd. 1. Juulil. 1798. — 49 aastat.

Nende lapsed. Suurwürstid:

- 1) Aleksander Nikolajewits, Wenne: Rigi aujärje pärria, Tsesarewits, sündind 17. April 1818. — 29 aastat, ja temma Proua Tsesarewna Maria Aleksandrowna, sünd. 27. Juulil 1824. — 23 aastat.

Nende lapsed:

Aleksandra Aleksandrowna, s. 18. Aug. 1842.
Nikolai Aleksandrowits, s. 8. Sptbr. 1843.
Aleksander Aleksandrowits, s. 26. Kün-
laku päwal 1845.

- 2) Konstantin Nikolajewits, s. 9. Sptbr. 1827.
- 3) Nikolai Nikolajewits, sünd. 27. Jul. 1831.
- 4) Mihhail Nikolajewits, sünd. 13. Okt. 1832.

Suurwürsti printsessid:

- 5) Maria Nikolajewna, sünd. 6. Aug. 1819, laulatati 2. Juulil 1839 Leugtenbergi Printsi, Maksimiliani prouaks.

Nende lapsed:

Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Okto-
bri-ku päwal 1841.

Nikolai Maksimilianowits, sünd. 23. Juli-
ku päwal 1843.

Eugenia Maksimilianowna, s. 20. Mrtf. 1845.

- 6) Olga Nikolajewna, sünd. 30. Aug. 1822, laulatati Karl Wridriß Aleksandriga, Wür-
tenbergi Kronprintsiga.

Keisri Herra wend.

Suurwürst Mihhail Pawlowits, sünd.
28. Jan. 1798. — 49 aastat.

Temma Proua: Helena Pawlowna, sünd.
28. Tetsem. 1806. — 41 aastat.

Nende lapsed:

Suurwürsti printsessid

- 1) Maria Mihhailowna, s. 25. Webr. 1825.
- 2) Katarina Mihhailowna, s. 16. Aug. 1827.

Keisri Herra ded.

Maria Pawlowna, sündind 4mal Webruaril
1786, laulatati 3. Aug. 1804 Weimari
Ma Wallitseja Karl Wridrißi prouaks.
Anna Pawlowna, sündind 7. Jan. 1795,
laulatati 21. Webr. 1816 Hollandi Ma
Kunninga Willemi II. prouaks.

Teädaandmine,

mil ramato-postid tullevad ja lähevad.

Ria ja Peterpurri liina postid tulles
wad neljaspääd ja pühhapääd. Ramatud,
mis Ria ja Peterpurri postiga ärrasadetakse,
woetakse teisipääd ja rede pärrast ldunat kello
3mest kello 7ni wasto.

Hapsalo post tulles esmaspääl. Ramat
tud senna liina woetakse teisipääd pärrast
ldunat kello 3mest kello 7ni wasto.

Ramatud rahhaga ja pakid igga kotta
Wenne rigi sees, woetakse teisipääd ja rede
enne ldunat kello 9sast kello 12ni wasto.

Ramatute eest, mis kõige Wenne:ma
rigi kubbermangudesse, nenda kui ka Eesti
ma kubbermangusse, läkkitakse, maksseta igga
lodi eest 10 koppikat hõbbedat. — Pakkide
eest jääb wanna hind.

Teädaandmine, mil, ja kus lada- piddamist on,

1. Eesti-ma Kubbermangus.

Tallinnas: 1) Suur saksalaat 20ma Junist,
ku otsani. 2) Mihkli-ku 26, 27. ja 28mal
pääl peakse weiste ja hobbosse lata.

Rakwerres 1) Nääri-ku 27mal ja 28mal p.
2) Jani-ku 16. ja 17mal p. 3) Mihkli pääl.

Paides: 1) Kõundla-ku 3mal pääl. 2) Jani-
ku 25ml pääl. 3) Mihkli-ku 10mal
ja 11ml pääl.

Haapsalus: 1) Nääri-ku 10mal ja 11mal
pääl. 2) Mihkli-ku 14mal ja 15mal p.

Valdis: 1) Kõundla-ku 2sel ja 3mal pääl.
2) Mihkli-ku 21mal ja 22mal pääl.

Lihhola: 1) Esmaspääl enne Wastla
pääl. 2) Mihkli-ku 24mal pääl.

Rapla: 1) esimesel redel pärrast Mihklit.
2) Ilmandamal redel pärrast Nääri pääl.

Reblote mõisas 1) Mihkli pääl, ja weel
2 korda. 2) Linna mümisel laat Jõul-
ku 19mal ja 20mal pääl.

Märjama kirrifo jures, kolmandamal Kris-
tuse tullemise pühhal.

Ortikal: Nääri-ku 7mal ja 8mal päwal.

Jõekehemes: nädal pärast Mihkli päwa.

Jõhwis: Mihkli-ku 24mal p. ja veel 2 päwa.

Keila kirrifo jures Mihkli päwal ja veel 2 päwa.

Kollowerres: Nääri-ku 17mal ja 18mal p.,
ja Wina-ku 4mal ja 5mal päwal.

Kubbermango kohto kässo järrele i pea ennam
lubba ollema, ei laupäwal ega pühha-
päwal lata piddada, waid päw pärast
pühhapäwa.

2. Lihwlandi-ma kubbermangus.

Tarto liinas: 1) Suur saksa lae, hakkab
pääw pärast 3 Kunninga päw, petakse
kolm nädalat. 2) Peetri-lae, 29mal
Junil. 3) 8mal Mihkli-ku p. 4) Mihkli-
laat 29mal Mihkli-ku päwal.

Perno liinas: 1) 20mal Heina-ku hakkab
saksa lae; petakse 3 nädalat. 2) Niste ja
hobbose lae esmaspäwal ja teisipäwal enne
Mihkli p. Kolmas lae petakse esmaspä-
wal ja teisipäwal pärast 3. Kr. tu. P.

Willandi liinas: 1) Saksa lae 2sel Kün-
dla-ku p. 2) Jani-päwa lae. 3) Mihkli-
laat 24mal Mihkli-ku päwal.

Kurresare liinas: 1) 6mal Künsla-kuul hak-
kab suur saksa lae; petakse kümme päwa.
2) 1sel Wina-ku päwal ja veel 3 päwa.

Werro liinas: 1) Jani päwal. 2) 24mal
Mihkli-ku p. 3) 22mal Kündla-ku p. suur
saksa lae 8 päwa. 4) 10mal Talwe-ku p.

Walga liinas: 1) Saksa lae, hakkab
2sel Kündla-ku p., petakse 8 p. 2) Jani
päwa lae. 3) Mihkli-lae 24mal Mih-
kli-ku päwal. 4) Mardi-päwa lae.

Wastseliinas Mihkli päwal.

Abja mõis, Mihkli-ku 2sel ja 3mal päwal.

Antso mõis, Mihkli-ku 14mal päwal.

Aludro mõis, 17mal ja 18mal Mihkli-ku p.

Helme mõis, 15mal Leikuse-ku päwal.

Käo mõis, 10mal Porri-ku päwal.

Kantso mõis, 30mal Rukki-ku päwal.

Kastne mõis, 15mal Mihkli-ku päwal.

Killingi mõis, 1sel, 2sel ja 3mal Mihkli-ku p.

Kirrepeäl, 17mal Mihkli-ku päwal.
Roorte mõisas, 15mal Mihkli-ku päwal.
Wastemõisas, Oktobri-ku 2set ja 3mal päwal.
Kosse mõisas, 24mal Kukka-ku päwal.
Lustiwerre mõisas, 15mal Porri-ku päwal.
Mõnniste mõisas, 10mal Mihkli-ku päwal.
Moisekaste mõis., 10mal Leikus-ku päwal.
Mustwees, Mardi päwal.
Oldre mõis., 10mal ja 11mal Mihkli-ku p.
Võltsamaal, 17mal Mihkli-ku päwal.
Võrawerre mõis., 13mal Mihkli-ku päwal.
Räppinas, 4mal ja 5mal Mihkli-ku päwal.
Kossi mõis., 24mal Leikuse-ku päwal.
Kõuge mõis., 8mal Mihkli-ku päwal.
Genno mõisas, 21mal Mihkli-ku päwal.
Tarmaste mõisas, Peetri päwal.
Weski mõisas, 15mal Porri-ku päwal.

L u g g e m i s s e d.

Urmas marahwas! Ollete monne aasta eest lahke melega neid juttustamissi wasto wõtnud, mis Eestima kalendris teie heaks said trükkitud. Sünnib siis lota, et se läbbi monned luggejad teie hulgast targema nou peäle on sanud, ja et isseärranes õppetus wina prugimisse parrast head maad teie jurest on leidnud. Kui teie ei tüddine mitte ärra, sest sammast õppetusest ka selle tanna- wose kalendri seest mõnda heaks wõtta, siis pakutakse teile uueste jälle monned tarwilissed ja kuulsad teadussed se ülle.

Mitto ja mitto hoollaid püüdmissi on ehk iggas kohhas ja wannaste jubba selle nouga katsutud, õnnetumat liajomist talli- tada; agga oh kui palju aega läks mõda,

enne kui sest middagi tulli. Olli küs jo wannaste monnette käest sedda tootusse sanna kuulda olnud, et tahtsid wina pruukimist hopis mahha jätta; agga mitme jures ka nende arrust pudus ikka weel kindel meel seks, sedda omma tootusse sanna truiste tõeks sata, ja need, kes kawwalad nende hulgast ollid, oskasi ennestele ikka weel monne suggused teed lahti hoida, mis peäl arwasid, omma antud sannast peäseada. Monned katsusid üsna pilkamisse wiisil omma kurja nou korda sata, ja omma pattust himmo, mis lia winajomisse peäle käis, feelmata tagga aiada. Menda olli üks mees omma kirriko, õppetajale lubband, katseks ühhe terme ku sees ühtegi wina jua. Kuidas se olli, mis se kawwal loom teggi, et saaks omma tootusse sanna tõeks tehha ja segipärrast omma jomisse himmo täita? Olli siit sadik õppind, ennamiste kortseli täis wina korral arrajoma. Gest meletumast jonest ei tagganend nüüdki mitte,

waid wallas sedda kortsli ossa ühhe surema frusi sisse, aias sedda täis tühma leiba, ja kui leib olli sedda wina hopis ennese sisse tombanud, sõi temma sedda leiba ärra. Kostis weel sel pettisel wiisil ennese eest, üteldes, et ei olnud ei suggogi mitte wina jonud, muud agga kui wina sõnud. — Deine olli lubband, ni kaua kui ta alles Ma peäl piddi ollema, ei wina tilka suhho mõtta. Kuidas temma jälle katsus, omma tootusse sannast lahti peäseada? Astus, wina puddel taskus, ühhe sure pu peäle ülles, mis temma oue kohhal olli, sõi seäl omma õppind wina ossa ärra, tulli ennamiste pole arroga seält mahha, ja kostis ka rummala lapse wiisil ennese eest, üteldes, et ei olnud mitte Ma peäl, waid pu peäl wina jonud. Wahhel kui olli weel rohke minne kui muido omma õnnetuma himmo järrele teinud, kuffus pu peält mahha, ja olli weel imme, et ei murdnud kanta purruks, ehk et ei olnud hopis furnuks kuffund. —

Kolmas, kes olli lubband, ei maias egga
 oues ei wina tiska suhho wotta, astus poigiti
 omma ukse alluse peäle, nenda et teine jalg seest
 piddi toas, ja teine wäljaspiddi oues olli,
 ja et arwas seddawisi ei maias egga oues
 ollewad, jõi temma ni paljo, et ta külleli
 mahha langes, ja feif perre tedda naeris. —
 Neljas mees jälle olli tootanud, eddespiddi
 ei ühhelgi päwal ennast wina täis jua.
 Gest agga, et temmal ei olnud polegi sedda
 tarka nou, ommašt pattusest himmust lah-
 kuda, uristas temma selle mõtte peäle, kui-
 das lahti saaks ommašt raskest lubbamisest
 sannast. Sepärrast nüüd, et karmalus en-
 namiste kurja himmule fät pakkub, leidis
 segi mees hõlpsaste üht nou üles, mis,
 temma arwates, tedda saaks läbbi aidata,
 et ei näitaks wallelikkust teiste silmade
 ees, ja et segipärrast ei olleks tarwis, om-
 ma maggust himmo ärrasallata. Olli lub-
 band, ei ühhelgi päwal ennast täis jua.
 Egga õ ei olle mitte pääw, mõtles isseen

neses, ja hakkas siis aioti õõ aial ennast
 joobnuks joma, heitis wasta hommiko mah-
 ha, ja ei tousnud päwa aial mitte enne
 üles, kui wina tuio olli üllelainud. Sel-
 wisil läks agga enam kui pole päwa tõ-
 raisko. Egga siis temma ei sanud ka mitte
 maia asjo püsti hoida.

Disugguse ja selle sarnatse nou läbbi,
 nenda kui seal üllemaal kuulsite, katsuwad
 need karmwalad lomad ennast õigeks panna,
 kes füt ford on tootanud, pahha wina-
 jahti mahha jätta, agga kes ommeti ei
 raatsi, seddasamma pattust himmo ärra-
 woita.

Kui nüüd tahhate, armsad luggejad,
 ühhe isse õppetuse läbbi teada sada, mis
 hea ja moisiit muutminne rahwaga woib
 sündida seal kohhal, kus surem hulk ennast
 wina-prugimisest lahti on lõnud, siis ei sa-
 teile selgemat märko sest pakkuda, kui wast
 sedda, mis monne aasta eest Irlandi sare

pärrast ühe üsna ustawa mehhe kirja
läbbi olleme teada sanud.

Teate ehk, et Irlandi saar üks ossa
Inglis-maast on. Seal sarel ellasid rah-
was wannaste kui metsa-ellajad, issekeskis
rifusid rõwli wisi teine teist, ja löid kui
mõrtsukad igaaüht mahha, kes wasto panni.
Ei ükski teekäia ei saand omma teed otsa
pole julgeste käia, olgo siis, et olli peält
nähha waene ja armeto sant. Kui agga
suggo parremad ride, hilbud selgas, sai ta
paljaks kistud, ja pool surnuks lödud.
Gesamma õnneto luggo olli sepärrast seal
maal ni laia rumi wõtnud, sest et rahwas
keige kibbedamas waesusse ellasid; ja se
tulli sest, et heitsid üsna meletumal wisi
lakkumisse peäle. Ei olnud teist maad mitte
nimmetada, kus keif rahwas, wannad ja
nored, naesed ja lapsed, ni õhneste liajo-
misse peäle kippusid, kui seal Irlandi sarel.
Monned hallemelissed, jummalakartlikud
mehhed, kes Saksamaalt ollid senna tul-

nud, katsusid kül tüddimatta, rahwast par-
rema pole kánada. Sai neil meestel peagi
awwalikkus, et ennamiste meletu wina-
iaht rahwast wiimse waesusse ja kurjusse
peäle olli ajanud, ja keif head ning ausad
ellamisse kumbed seal rikkunud. Meedsam-
mad au, wäärt saksama, mehed katsusid
süddamelikko maenitsusse warral, liajomisse
himmo rahwa jures tallitada. Üks ehk teine
sare-meeste hulgast lubbas kül ka haffa-
tusses sest tagganeda, agga kui teised tedda
naersid ja pilkasid, siis náhti sedda pöör-
misse nou jälle hopis tühjaks minnema.

Need wagaad mehed, kellest enniste
kuulsite, ja tedda walgusse Waim olli
senna male saatnud selle nouga, rimme-
dusse teud seal rikkuda, ei tüddinend mitte
ärre, rahwast maenitseda, palluda, melita-
da ja hirmutada. Kuuljatte seast wõtsid
ommeti tagga järrel monned isse katsuda,
kas ehk pidid woimalik ollema, ennast sest
rikkumisest lahti peasta, mis liigjominne

ihho ja hinge peäle sadab. Lääs aega möda ja tassase wiisiga suggo ikka eddasi selle katsutud targema ello tee peäl, nenda et wiimaks Irlandi marahwaast sündis igga jodikule õppetusse määrgiks silmade ette pan-na; sest et selgeste näitab, kuida innimenne woib jäggo sada keige raskemast kippumisest ja kurrjast peäleaiamissest, nenda kui õnnetumat himmo wina järrele tõeste tulleb armata.

Sel aial, kui rahwas seäl maal alles kahhe wahhel olli omma pöörmisse nou polest, agga weike selts jo sedda parremat ossa ennesele olli wallitlenud, senni kui teised ikka weel omma alwa wina, tenistust armsaks piddasid, juhtus, et kaks worimeest kolkko said ühhe maantee peäle, mis liina läks. Eõitsid teine teise järrele. Kui se, kes tagga kääs, sel eelkäijal ni liggi olli sanud, et sündis jutto temmaga aiada, kulas temma teise kääst järrel, mis asjad temma weddas? Käl need kallid asjad on,

Postis teine: kaks ami täis keige kängemat wina. — Siis sul on õigus, minno ele minna, ütles teine. Sul on sedda peäl, mis läbbi rahwas surma ja hukkaminnemisse pole tõtnud; ja minna toon sedda järrele, mis nende pahha ellowisi sees peagi tarmis lähhäb: mul on püsärgid peäl. — Eks sest ei olle tunda, et seäl maal nüüd jubba maddala põlwerahwa hulgast neid olli, kes moistsid öiete kül armata sedda ihho ja hinge kahjo, mis liig winaprugi minne innimestele sadab.

Sepärrast, armsad luggejad, wõtke heaks, kui teile siin weel teada antakse, mis kuulsad muutmised seäl Irlandi saarel wiimse aastade sees on juhtund, siis kui keige suurem rahwa hulk sedda moistsikko nou en-nestele ollid wõtnud, winajomist hopis mahhajätta. Gate nähha, kuida se läbbi innimeste ellamisse wiis hopis ausama pole pöris, ja et nende wäljaspidine põlli sest aiaast sadik hakkas hõlpsaste kossuma.

Olli aastal tuhhat kahheksa sadda kaks-
kümmeend ühheksa, et üks jummalakartlik
firriko-õppetaja, Rowlew nimmi, seäl sarel
wägga holas olli omma ammeti parrast.
Mees olli monned trükkitud seitungi-lehhed
Amerika maalt sanud, mis temmale rõõm-
sad sannumed töid sest, kui arwamatta ja
õnsaste need plüüdmised ollid seäl eddasi
länud, wina-jomissest rahwast ärrawõre-
tada, ja kui wägga se nou seks olli aiitud,
kassinusse koggodussi seada. Meedsammad
rõõmsad sannumed saatsid sedda üllemal nim-
metud firriko-õppetajat selle mõtte peäle, mis
mõnnus assi se olleks, kui saaks ka ommas
kihhekkonnas nisuggust kassinusse koggodust
seada. Ja selle makonna sees se läks ehk
keigeenneminne tarwis, sest et rahwas seäl
kauto weel ennam kui maial omma furja
mõllamisse ja jomisse himmo läbbi üsna huf-
kaminnemisse jone peäl olli. Lääksid ennamiste
pühhpäwal omma mahhajaetud firritust möda
ja tõttasid kõrtsi pole, mis ka firriko - aial

lahti olli. Seäl rahwas piddasid omma
wina-tenistust nago omma woõra-jummala-
tenistust. Ja et nisuggune furjusse kombe
ja selle kalli päwa teotaminne nende jures
kangeste lifumas olli, siis sünnib käl ar-
wata, mis alwa luggu ka hargipäwal seält
leiti. Sest et ellasid üsna ilma Jumma-
lata kuulsa furjusse sees, ja et walmista-
sid sel wiisil omma hinge pörgule, sepärrast
ollid issekeskis allati rio, taplemisse ja wi-
hawaeno sees, ja peälegi said nende maia-
asjad hopis rüppakülleks. — Neid õnne-
tumaid nattuke awalt jälle Jummal-
pole taagasi juhhatada, nende hinged
iggawesse hukatusse eest hoida, ja ka nen-
de wäljaspidise põlwe polest neid suggo
jälle hõlbo peäle aidata, et saaksid ausa
töö läbbi omma iggapäwast leiba ennestele
tenida, ja sest rängast rahha maksust ilma
jada, mis wina-kullutaminne nende peäle
aias; et ühtlase ka õppiksid jälle, omma
liggimestega rahholiste ellama — keige se

ausa murre parrast se olli, et nende hinge-
 farjane monned truid ja ustawad sõbrad
 ennese ümber foggus, kes tedra aitaftid,
 wina, jahti waikemaks sata, ja sel wiisil
 sedda nurjatumat hallikast, kust keik kur-
 jusse joned touswad, kuiwaks panna.
 Alastad kullusid ärra, et se tark nou hihju-
 keste eddasi läks. Kassinusse lõbro sai essi
 otsa naeruks pandud ja kui pole arroga in-
 nimesse pilgatud. Need moistlikkud hinged
 ei holind sest sureste mitte, waid joukamad
 nende hulgast numasid mõnnes kullas kõrtsi
 kohhad, pannid seal wina-jooksmist seisma,
 ja murretsesid head õllud selle assemelle.
 Alga et wina ei sanud mitte ennam nende
 kohtade sees müdud, se ajas rahwast hak-
 katuses ni tullise wihha peäle, et löid en-
 nast mässamisje kaupa folklo ja härwitaj-
 sid need kõrtsid mani ärra, kust wina ei
 saaks osta. Kesamma tigge wastopannes
 minne wiwitas kül tülkiks aiafs rahwa
 põõrmist; agga et ommeti tagga järrele ni

suur ja õnnis melemuutminne piddi sama,
 nenda kui se tõeste wiwaks sai, kes mois-
 tis sedda hakkatuses lota?

Irlandi sare pealiinas, Korf nimmi,
 ellamad kahheksakümme seitse tuhhat in-
 nimest. Seal seati nattuke awalt üht kas-
 sinusse foggodust, mis aega mõda ifka
 laiemat rumi wöttis. Koggodusse Peaks
 sai üks kirrifo-õppetaja, Matthew nimme-
 ga. Selle au-waart mehhele pakkuti igga
 jummalakartiliko hinge kääst süddamelikko
 armastust ja auustamist, mis olli omma
 kõlbduusse läbbi ennesele täieste teninud.
 Temma ei sanud essimessest jonel issegi
 mitte sedda suurt hinge kasso ettearwata,
 nis selle kassinusse koggodusse läbbi Jum-
 nala abbiga peagi piddi arwalikkus sama.
 Alga temma wässimatta ja lahke maenit-
 suise ning süddamelikko pallumisse worral
 wõsid rahwas, ei mitte saa waid tuhhande
 kaupa, sedda õnnist nou ennestele, wina-
 prugimisest hopis tagganeda, ja hakkasid

Ka tõeste, selle tootusse sannale truiks jama. Peagi need rahwas, kes selle lare teise ranna pole ellasid, saatsid mitmest kohast liggidalt ja laugelt firriko-õppetajale san- numid, ja lastsid tedda ärdaste palluda, et tulleks ka neid waatma, ja seddasamma head neile sowima, mis jubba ni mitto liinna paigad, fihhelfonnad ja küllad ollid kätte sanud, ja et temma omma wäggerra sanna läbbi seal ranna rahwa jures nendasammoti üht kassinusse foggodusst lähhaks seadma.

Sesamma löbbus hinge tõ sai sel hool- sal mehhel ni patjuks, ja tee-reisid juhtusid ni tihti, et ei sanud mitte enam omma firriko-ammetit täieste ülespidada. Wõ- tis sedda nou, omma õppetaja-ammetit ühhe nore mehhe kätte anda, ja eddespidi keif omma joudo selle Jummalä kutsmissse tarwis pruukida, omma rahwast ikka lü- minne õnnetuma wina-jomisse eest hoida. Sedda hinge murret arwas se jummalä

partlik mees nisammoti hästi Jummalä kutsmisses, kui firriko-ammetit, mis tem- ma peäl olli olnud. Olli kindel ses, et ei olnud ei ammogi mitte üks paljas inni- meste nou, sedda furja wina-jahiti tallita- da, waid et se hallastaja Jummalä omma armo tahtminne olli, rahwast nende huffa- minnemisse tee peält ümberpöörda.

Matthew olli peagi keif ma-konnad Ir- landi saarel läbbi käinud, igga liinna sees ennamiste suurt foggodusse kofkotullemist piddanud, ja seal nimme kaudo neid firja pannud, kes ennast kassinusse foggodusse lüfmiks ollid ülesannud.

Kui kümnnemat Oktobri-ku päwal, aas- tal tuhhat kahheksa sadda nellikümmend jälle koio sai, arwas temma keif nende firja pandud nimmed kofko, ja ei moist- nud süddamelikkult kül Jummalat tännada, et taewalikko õnnistamisse läbbi neid ni otsata paljo ollid, kes sest jomisse pattust ennast lahti wõtnud. Ja paljuks teie kül,

armsad luggejad, arwate neid ollewad? — Et saaksite sest umbes ommeti arro wotta, siis peab teile teada antama, et neid ülespea pool wiet miljonit innimest on, kes Irlandi saarel ellawad. Ja nende hulgas olid jälle üllepea faks miljonit ja kolmsadda tuhhat maialist seäl saarel, kelle nimmed nende auuks leiti ülespandi selle kassinusse foggodusse ramato seest.

Ja et saaks weel selgemat tundmist antud sest, et se mõnnus plüüdminne wina mahhajatmisseks ei tulle tõeste mitte tühjaks waimo närrimisseks arwata, waid et sest üsna suur hinge kasso on lota, seks olgo teile weel teada, et foggone Irlandi riigist, kumnemast Rani fu pāwast kuendamast Mihkli fu pāwast sadik aastal 1840, ei olnud rohke minne kui kuus innimest leitud, kes ennast lia winajomisse läbbi olid üalluseks teinud.

Laewa mehhi Irlandi saarel olli enne muiste nimmetud kui neid, kes keige hulle-

mal wiisil alwat jomisse ammetit ollid pruwinud, ja kes kui hirmsad rõõwolid merre peäl ellasid. Agga kes olleks sedda külmoistnud arwata, et aega möda neidgi targema mele pole olleks pöördud sanud? Jah, sai ommeti neist wimaks jäggo, nenda et ollid pārrast kui hopis teist wiisi innimesi nähha. Ollid hoopkaupa sedda wina-jomist ärrawandunud. Kui rānk laewatō nende kallal olli, jõid nemmad külma wet, ja tundsid ennast kōhhe uut rammo tās. Sest aiast sadik jätšid ka omma rõõwoli ammetit hopis mahha.

Kōrtšid, kus tännini wiin olli jooksnud, said keigis paikus finni pandud ja nende assemel kōhte asjutud, kus muud kui head ollud teekāiatte tarwis peti. Ka moisades lõppes ennamiste puhhas wina-aiamine, nenda et ühhe terme ma-konna seest neid agga faks alles leiti. — Sel laetal, mis mullo Rorko linnas peti, ja kus rahwas ennast tuhhande kaupa weiste mūmisse ja

ostmisse ja mu kauba parrast ollid kofko-
kogaunud, ei sanud mitte ennam kui kah-
heksa topi wina müdud, ja neid ollid kuus
topi, mis ärrajodi, ja kaks olli tarwis ol-
nud, hooste jalgo auduma. Nende kae to-
pide assemel, mis sel korral ollid ärrajodud,
said wannaste lada aial paar tuhhat topi
müdud.

Se au-määrt holas mees, Matthew
nimmi, olli mitto korda pitketi ja poigeti
Irlandi maad läbbi käinud; olli tihti ladade
peäl ja seäl kohhaljures olnud, kus mattuf-
sed, warrud ehk pulmad peti, et saaks rah-
wast nende elloaiamisse polest parreminne
tähhele panna; sest et nisuggused jodo atad
siit sadik ollid rahwast keige hullema mõl-
lamisse ja lakkumisse peäle saatnud. Kui
sure rõmoga panni mees nüüd immeks, et
mitte ühtainustki ei leitud, kes olleks omma
tootusse sanna wina-mahhajätmissse parrast
walleks teinud. Sedä uimast Pead ehk
kanget keelt ei olnud kustgilt nähha egga

kuulda. Warrud ja pulmad peti selle
käest, kes joukas mees, sel wiisil, et meeste-
rahwale mõdraste hulgast head ollud ja
marja-wina kaunis parrajaste pakkuti,
naesterahwale ennamiste mõddo. Et nored
siis ka tantsumisses rõmustellesid, egga sed-
da ei arwatud mitte pattuks, kui agga üh-
tegi pahha küssendamist, ühtegi wallatust
ehk muud pattused tembud ei olnud kuulda
egga nähha. Mattuksed said üsna waisel
kõmbel petud.

Se assi, mis tõeste sai süddant kõrgek-
tõsta, se juhtus siis isseärranes, kui Mat-
thew omma tee-reisi peäl ükhe linna ehk
küllasse tulli. Keif rahwas ehitasid en-
nast siis kirriko-riettega, keif koiad ja ulit-
sad said pühkitud, ja peneks raiutud kuse
okse peäle wiisatud. Kui mees olli linna
wärrawale sanud, siis kirriko torni peält
passunaid aeti. Hulf rahwast, üllemad ja
allamad, mõtsid tedda wasto, tedda terre-
tada. Wärrawast lautasid nored rahwas

lillikesse temma tee peäle. Muist laulsid temma ele kitusse laulo Jummalale se armo ja abbi eest, mis taewane Issa selle mehhe läbbi neile olli saatnud. Emmad, rõmo pissarad silmis, tõttasid omma nore lapse seltsiga temma liggi, ja temma peäle näidates kiitsid lastele, et rahwa heateggia se olli, kes otsata paljo innimesse olli peastnud kurjast ellamisest, ja et sest aiaist, kui willi ei sanud mitte nenda kui ennemuiste kõrtsides raisatud, ikka suggo ennam sedda leiva-pallukest maiades järrel olli. Se jummalakartlik mees piddas iggas kirrikus jutlust, mis wäggewaste rahwa süddame peäle hakkas. Temma lahked maenitsused kinnitasid innimesse, et jäätsid truiks omma tullusa kassinusse nou peäle, kust ollid selgeste katsnud, mis hea luggu neile sest olli tulnud. — Kui selle hinge tõ kallal pääm olli lõppend ja pimme kätte joudnud, siis koddanikkud teggid omma auustamist omma heateggia wasto sel wiisil armalikkus,

et pannid arnada ette künslaid põllema, ja et rae-honed lampidega ni rohkeste said ehhitud, et emalt paisisid nago tulle-merres uiuda. Muido agga rahwa rõõm olli üsna waiksel wiisil. — Siis kui selle mehhe aeg seal linnas otsas olli, saatsid hulk rahwast tedda tele, jätsid süddamelikko tännoga tedda Jummalaga ja saatsid omma õnnistamist weel temma järrele.

Selle sure hinge kasso parrast, mis mees omma tüddimatta püüdmisse läbbi omma issa-male olli korda saatnud, sünnib kül lota, et se ehk tännini selsammal wiisil seal weel tēstab. Olgo ka, et sedda ei tulle kül mitte armata, et wiimne hing omma tootusse sannale truiks olleks jänud, ommeti surem hulk on ommast alwast kippumissest peāsenud. Se mis wannaste ühhe Irlandi mehhe auuks sai, et olli joobno peaga nähha olnud, sedda nüüd armatakse seal sureks häbbiks, ja lastewannemad näitwad lapsi ühhe jodiko peäle kui ühhe

Kuulmata alwa loma peäle. Eks se jubba ei seisa se eest heaks, et wina-jaht ei sa seäl mitte ennam woimust wotta rahwa jures. Ja mis neid weel kindlamaks teeb nende moistlikko nou sees, liga jomist mah-
hojatta, se on se, et ikka selgeminne wälja paistab, fuida nende wäljaspidine põlli ommeti suggo kassoissemaks on lainud kui se wannaste olli olnud; olgo ka, et meie päiwil seäl suur pudo on, sest et nende jures nendasammoti kui meie maal kolm terwed aastad kibbe wilja-äppardaminne on juhtund.

Ja tõeste, oh armsad luggejad, se tul-
lus tootusse sanna ja nou, wina-jomissest tagganeda, se rikkub mitme kurjusse. nou ärra, se finnitab rahwa rahholist kofkoella-
mist, ja on feige tarwilisse seadusse ning waike sannakuulmisse tuggi; se hoiab in-
nimesse kirriko, Jummal sanna ja kodduse pühhitsusse pole. Kui ka meie marahwas jo korral selle tundmisse pole on sanud, et

wiin üks tigge waenlane on, mis põllud lahjaks ja kirrikud tühjaks teeb, mis maiad langemisse peäle sadab, mis feik warran-
dust ärranelab, mis innimeste terwist ja ihho ning hinge joudo ärranülgib, mis innimeste head nimme teotussesse mudab, mis selle kummardamisse assemel, mis pühha Jummal ning Kristusse õigus on, winale nago woõra-jummalale pagganatte kombel templid üleseehitab: oh kallid hing-
ged, kui sedda feik tubliste tõeks arwate, ja sedda mõda omma parremat nou ennes-
tele wõttate, siis langego üllemist tubbadest õnnistaminne teie, teie laste ja teie kat-
tuste peäle!

Snsam on anda kui võtta.

Ühhe kunninga noor poeg olli, omma wagga kōli, kasmataja seltsis, korral tee-reiso peäl. Näggid ühhel põllo ärel paar muddast meesterahwa kinga, mis nähti ühhe põllomehhe pärrast ollerwad, kes seäl wäljal omma maad kündis ja tööd praego lõppetās. Wallato noor innimenne tahtis nalja pärrast neid kinge seält warjule peita, ja pallus, et õppetaja lähhaks ennast temmaga ühhes kuskus seäl tee-äres ärrapetma, et saaksid nähha ja ennast rõmus-telleda sest, kui põllomees tül aega ommad kingad waewaga pididi taggaotsima. — Urwate kül, et teine moistiik innimenne ei annud ennast mitte nisugguse wallatuma nou sisse. Ja nenda se olli ka. Kēlas enneminne sedda pillamisse tööd tõsise

melega, hābbistas sedda noort herrat, ja tulletas temma mele, et pididi eddespidi kaunis suurt rahwahulga wallitsema. Mis agga olleks temmast lota, kui jo norelt hakkaks innimesi tütama ja nende hādda naljaks prufima? Eks olleks sel korral, ütles mees weel, hopis mõnnusam, kui noor herra lähhaks selle waese tallopoiale enneminne middagi andma, kui temma kēast ärrawõtma. Andis siis nou, igga kinga sisse üht taleri rahha tülki pista ja kōrwale minna, et saaksid nähha selle mehhe suurt rõmo, kui leiaks sedda warrandust. Sedda wisi tehti. — Kui põllomehhe tö otsas olli, läks ta senna kōhta, kus olli kingad mahha pannud. Pistis jalga ühhe kinga sisse, ja tundis, et middagi sees olli. Tulle Jummal appi, hūdis siis, kui sedda rahha leidis. Kelle kēast on se ommeti minno kinga sisse kuskund? Ehk olli waene teekāia, kes leik omma warrandust sel wisi ärrakautand.

Dean tõtma, tedda kätte sama. Pistis rahha tasko ja panni kermeste teist kinga jalga. Algga kui wägga ehmatas temma nüüd wast ärra, siis kui leidis ka teise kinga seest nisammassuggust rahha tükki. Egga sedda ei olle mitte ühhe teekäia käest koggematta sündind, ütles mees. Ehk helde Jummal on sedda suurt armo ühhe haleda süddamega innimesse läbbi minnule saatnud. — Sedda ütteldes langes mees põlweni mahha, sirutas risti pandud käed taewa pole, ja lugges: „Oh Issa taewas, ommeti se jääb ikka tõssiseks sannaks, et sa ei jätta mitte mahha tedda, kes ka keige kibbedama hädda sees kindlaste sinno peäle lodab. Teadsid ja näggid küll, et minno wanna naene seäl koddoo haige maas on; näggid, et wätimad lapsed tanna seäl ilma leiwa-rasofeseta on, ja et essi otsa minno nou ei hakkand mitte, neile abbi sata. Müüd olled sinna, oh hallastaja Jummal, nago ühhe ingli läbbi sedda suurt armo

minnule saatnud. Oh õnnista omma keige rikkama õnnistamisega sedda hinge, sedda olled selle armo tööks seadnud!“ — Siis mees tousis ülles ja tahtis koio tõtta, kui ueste se mõtte temma mele tulli, mis ka waljuste suust üllesandis: „Algga kas tohhi ka sedda rahha ommale wõtta? kui ei leia sedda teist, kes ehk sedda on kautand, eks ei pea siis kohtule sedda üllesandma?“ — Se peäle astusid need kaks innimest seält kuskust wälja ja ütlesid põllomehhe wasto: Wõtta sedda rahha julgeste ennesele. Se olli sinnule arwatud. Algga et olled ni õiglane ja jummalakartlik mees, kes ei tahha mitte järsko ennese ommaks pärrida, mis olled leidnud, ja kel se nou olli, sedda rahha omma naese ja laste heaks enneminne tallele panna, kui sedda pattusel wiisil ärraraisata, siis sago sinno õige mele tassumisseks, ütles noor herra, weel kaks taalrit sinnule jure. Algga minnagi ei

olle sel forral mitte ilma rõmota ja
 nud; sest et süddamelikke meejahhu-
 tamisfega nüüd tunnen tõsiseks san-
 naks, sedda ollemad, mis Issand Je-
 sus ütles:

„Õnсам on anda kui võtta.“
